

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Oamk esittää toimenpidesuosituksen ”Koko korkeakoulu- ja tiedeyhteisö etenee tutkimuksen vastuullisen arvioinnin periaatteista (ml. CoARA) käytännön toimiin. Korkeakoulut hyödyntävät rekrytoinneissaan monipuolisia akateemisen meritoitumisen tapoja.” muotoilua siten, että sana ”akateemisen” poistetaan ja lause muutettaisiin muotoon ”Korkeakoulut hyödyntävät rekrytoinneissaan monipuolisia meritoitumisen tapoja.” Eesityksen taustalla on keskustelu siitä, että erityisesti ammattikorkeakouluissa tutkimuksen vastuullisen arvioinnin periaatteissa on huomioitava tutkimustyön erilainen luonne. Tämä heijastuu myös tutkimustyötä tekevien meritoitumiseen. Tutkimustyötä tekevien työurat voivat ammattikorkeakouluissa olla hyvin moninaisia. Ammattikorkeakouluissa on perinteisesti arvostettu yksityisen sektorin työkokemusta ja edistetty sektoreiden välistä liikkuvuutta. Rekrytoinneissa esimerkiksi hyvät yritysyritysyhteistyösuhdet tai johtamiskokemus on otettu huomioon tieteellisten meriittien ohella.

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Oamk esittää, että toimenpidesuosituksesta ”Parannetaan nuorten mahdollisuuksia aloittaa korkeakouluopintojen suorittaminen suoraan toisen asteen koulutuksen jälkeen hyödyntäen muun muassa avoimen korkeakoulutuksen opintosetelikokeilusta saatavia kokemuksia.” poistetaan maininta opintosetelikokeilusta. Sujuva pääsy korkeakoulutukseen edellyttää monipuolisia toimenpiteitä eikä yksittäisen kokeilun nostaminen toimenpidesuosituksen tasolle ole tarkoituksenmukaista. Oamk esittää toimenpidesuositukseksi ”Parannetaan nuorten mahdollisuuksia aloittaa korkeakouluopintojen suorittaminen suoraan toisen asteen koulutuksen hyödyntämällä käyttäjälähtöisistä kokeiluista saatavia kokemuksia.”

Oamk esittää muutosta myös toimenpidesuositukseen ”Korkeakoulut laativat yhteistyössä periaatteet läsnä- ja etäopiskelulle korkeakouluyhteisöjen ja opintoihin kiinnittymisen vahvistamiseksi. Korkeakoulut hyödyntävät hallinnossaan ja lakisääteisessä toiminnassaan tekoälyä rohkeasti ja vastuullisesti yhteisiin periaatteisiin nojaten.” Läsnä- ja etäopiskelua koskevat periaatteet kuuluvat Oamkin näkemyksen mukaan korkeakoulujen autonomian piiriin. Esimerkiksi ammattikorkeakoulujen tutkintokoulutus tuottaa opiskelijoille osaamista, jota he tarvitsevat työelämässä. Monipuolisen alakohtaisen substanssiosaamisen lisäksi edellytetään yleisiä työelämätaitoja esimerkiksi ongelmanratkaisussa, tiimityöskentelyssä sekä oman osaamisen arvioinnissa ja kehittämisessä. Edellytys on merkittävä ja asettaa vaatimuksia paitsi opetussuunnitelmille, niin myös niiden toteuttamiselle erilaisin pedagogisin ratkaisuin. Yksiselitteisten linjausten määrittely jokaiselle koulutusohjelmalle ja oppijalle sopivaksi lisää merkittävästi byrokratiaa ja ei luo lisäarvoa.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoitteessa nostetaan esille erityisesti kansainvälisiin osaajiin liittyvät veto- ja pitovoima. Tämä tavoite koskee yhtä lailla suomalaisten osaajien tulevaisuuden mahdollisuuksien vahvistamista.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpidesuosituksen ”Korkeakoulut ovat vastuullisen kansainvälistymisen edelläkävijöitä” neljä ensimmäistä toimenpidettä liittyvät pääsääntöisesti koulutukseen. Voisiko näiden paikkaa harkita uudelleen? Olisi tärkeää, että koulutusta koskevat toimenpidesuositukset muodostaisivat loogisen kokonaisuuden. Olisiko mahdollista, että nämä toimenpiteet yhdistettäisiin osaksi kohtaa ”Opintoihin kiinnittyminen ja koulutuksen laatu vahvistuvat”? Väliotsikko voisi olla ”Koulutuksen laatu, kansainvälistyminen ja opintoihin kiinnittyminen vahvistuvat” ja koulutusta koskevat toimenpiteet siirrettäisiin tämän tavoitteen alle.

Lisäksi olisi parempi puhua huippututkimuksesta, kuin huippututkijoista kiinnostavuutta lisäävänä tekijänä.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Oamkin näkemyksen mukaan toimenpidesuosituksessa ”Korkeakoulut yhdenmukaistavat yhteistyön käytäntöjä yritysten ja tutkimuslaitosten kanssa T&K-yhteistyön sujuvoittamiseksi.” viitataan asioihin, jotka kuuluvat korkeakoulujen (ja yritysten) autonomian piiriin. Korkeakoulut toimivat erilaisissa ekosysteemeissä ja T&K -yhteistyön käytäntöjä kehitetään erilaisissa alueellisissa, kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa. Yhteistyömallit riippuvat usein T&K-toiminnan roolista kyseisessä organisaatiossa ja organisaation kehitysvaiheesta. Myös eri rahoittajat osaltaan edellyttävät erilaisia yhteistyömalleja. Siksi tämän toimenpiteen voisi jättää pois.

Miten toimenpidesuositus ”OKM käynnistää työn, jossa muodostetaan yhteinen kokonaiskuva korkeakoulujen digitaalisista palveluista, tietojärjestelmistä ja niitä ohjaavista periaatteista” tukee korkeakoulujen erikoistumista ja yhteistyötä? Työn tavoitteena on sopia selkeät roolit, vastuut ja yhteinen etenemismalli siitä, miten näitä palveluita kehitetään ja miten ne toimivat saumattomasti yhdessä koko korkeakoulukentän tarpeisiin.”

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Miten toimenpidesuositus ” Korkeakoulut uudistavat OKM:n tuella tutkimuksen ja koulutuksen ulkoista laadunarviointia. OKM hyödyntää yhtenäisempää laadunarviointia korkeakoulujen ohjauksessa.” liittyy rahoitukseen?

Tulevassa valtionrahoituksessa tulee varmistaa tutkimukseen perusrahoitusta myös ammattikorkeakouluille, jotta T&K intensiteetti ja erikoistuminen aidosti voi lisääntyä. Nyt ammattikorkeakoulut ovat eriarvoisessa asemassa yliopistoihin nähden.

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

-

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

-

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

-

9. Muut kommentit

-

Fagerholm Heidi
Oulun Ammattikorkeakoulu Oy

Virranniemi Ulla
Oulun ammattikorkeakoulu